

578
1952/2

ლილა

აქედით იქნა შექმნილი
ფიგურა, თანაობით,
და უნდა, ქართული ნაწარმი
სამსიალად კავშირს
საქართველოში

საქართველოს ალკა ცენტრალური სკოლისთვის
ყოველთვიური საბავშვო ეტრნალი მცირეწლოვანთათვის

№ 12

დეკემბერი

1952

მეგობრული ოჯახი

ვრცელია ჩვენი დიდი საბჭოთა საშობლო. თექვესმეტ მოკავშირე რესპუბლიკას — თექვესმეტ ძმას აერთიანებს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირი და ამ თანასწორთა ბედნიერ ოჯახში ძმურად ცხოვრობს სამოცამდე სხვადასხვა ეროვნების ხალხი.

ჩვენს საშობლოში, მთელ მსოფლიოში სახელგანთქმული გმირი ქალაქებია: ლენინგრადი, სტალინგრადი, სევასტოპოლი, ოდესა და თვით ჩვენი ქვეყნის გული — მოსკოვი, ახალი საბჭოთა ეპოქის მელოში, მშვიდობისა და ბედნიერების ბურჯი. აქ, კრემლში, ცხოვრობს ყველა ჩვენი გამარჯვების სულისჩამდგმელი და ორგანიზატორი, კომუნიზმის დიდი ხუროთმოძღვარი, ბავშვების საყვარელი მამა და მეგობარი იოსებ ბესარიონის-ძე სტალინი.

საბჭოთა ადამიანები მეგობრულად ცხოვრობენ და ნაყოფიერად შრომობენ როგორც ერთი, მთლიანი დიდი მეგობრული ოჯახი, რომელშიაც გაერთიანებულია ორასი მილიონი კაცი. ყველა მათ აქვთ სამუშაოთა ერთი გეგმა — სტალინური ხუთწლიანი; მათ აქვთ ბედნიერი, თავისუფალი და შეძლებული ცხოვრების კანონები ჩაწერილი სტალინურ კონსტიტუციაში.

30 დეკემბერს, როცა შეხვდათ კალენდრის ფურცელს, დაიბნაოვრით, რომ ეს საბჭოთა ადამიანებისათვის დიდი თარიღის დღეა. ამ დღეს, ოცდაათი წლის წინათ, 1922 წლის 30 დეკემბერს ლენინისა და სტალინის წინადადებით შეიქმნა საბჭოთა ხალხების ნებაყოფლობითი სახელმწიფოებრივი გაერთიანება — საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირი.

იოსებ ბესარიონის-მე
ს ტ ა ლ ი ნ ი

54/3
ამიერკავკასიაში, საქართველოში, მდინარე მტკვრის ნაპირას არის ჰატარა ქალაქი კორი. აქ, 1879 წელს, მუშა ბესარიონ ჯულაშვილის ოჯახში დაიბადა ვაჟი-მუხლი იოსები—კომუნისტური ჰარტიის, მუშათა კლასისა და ეკლეს მშრომელთა მომავალი ბეჲადი, რომელსაც შემდეგ ამხანაგი სტალინი უწოდეს.

თხუთმეტი წლის ასაკიდან მან მთელი თავისი ძალ-ღონე მშრომელთა განთავისუფლებისათვის ბრძოლის საქმეს მოახსარა. იგი გასდა რევოლუციონერი, აერთიანებდა წრეებში მუშებს, რომლებიც საღიჲმლოდ იკრიბებოდნენ; უხსნიდა მათ, თუ როგორ უნდა ებრძოლათ მეფისა და კაპიტალისტების წინააღმდეგ. თვითონ იგი არა ერთ-სელ სელმძღვანელობდა მუშათა კავიციებს.

იმისათვის, რომ მეფის ზოლიციისაგან თავი დაეფარა, იგი ცხოვრობდა სხვა-დასხვა სახელითა და გვარით. მას ხან „ამხანაჲ კობას“ უწოდებდნენ, ხან სხვა სახელს, აი, დაუმეს ზოლიცია „ამხანაჲ კობას“, ის კი ამ დროს უკვე საღმე „ჩიიკოვის“ სახელით მუშაობს... უკანასკნელი მისი სახელი არის სტალინი. ამ სახელით გასდა იგი ცნობილი მთელი მსოფლიოსათვის.

არა ერთსელ წაჲრდნილა იგი ზოლიციის სელში. დიდხნობით იჲდა სოღმე ციხეში. მას ასასლებდნენ მეცარ, ციჲ ციმიორში და სხვა მიჲრდნილ, მორეულ აღკაციებში. მაგრამ ის გამოიქცეოდა სოღმე გადასასლებიდან და კვლავ იწეებდა მუშაობას ახალი სახელითა და გვარით. მან რამდენჯერმე მოახერხა გადასასლებიდან გამოქცევა და ბეგრი თავსატეხის საქმე გაუჩინა მეფის კანდარმებს.

ლენინთან ერთად სტალინი ამხადებდა დიადი ოქტომბრის სოციალისტურ რევოლუციას. ბევრი ძალ-ღონე შესწირა მან სემსეულეებისა და კანცენტრაციების წინააღმდეგ ბრძოლას.

დადგა 1917 წლის გაზაფხული. მშრომელები აჯანყდნენ და სევე სამაჯდეს, მაგრამ კანცენტრაციებმა სვეთ იგდეს ძალაუფლება.

სახვარკარეთიდან დაბრუნდა ლენინი. ამხანაგა, სტალინიც დაბრუნდა ციმბირიდან, — თავისი უკანასკნელი გადასახლების ადგილიდან. მაგრად მოაქვიდეს მათ სული კანცენტრაციებთან უკანასკნელი, გადაწყვეტი ბრძოლას საქმეს.

1917 წლის ოქტომბერში, აჯანყდნენ მუშები და ჯარისკაცები. ლენინთან ერთად ამხანაგი სტალინი სულმძღვანელობდა აჯანყებას. ბოლშევიკების სულმძღვანელობით მუშებმა გააძაბრეს და საბჭოთა ხელისუფლება დამყარეს. მემამულეებმა და კანცენტრაციებმა აკრძახეს, რომ დეკა მათი აღმარული. მათ უკანასკნელი ძალ-ღონე მოიკრიბეს და განიზრახეს ცხოვრების მკვლელებურად შემობრუნება: განიზრახეს მოესპათი საბჭოთა ხელისუფლება, დაესარცხებინათ ბოლშევიკები, სასტიკად ეძიათ შერი მუშებზე და გლეხებზე.

რამდენიმე წელს კრძალუდა მუშებისა და გლეხების გაფორმებული ბრძოლა კანცენტრაციების წინააღმდეგ.

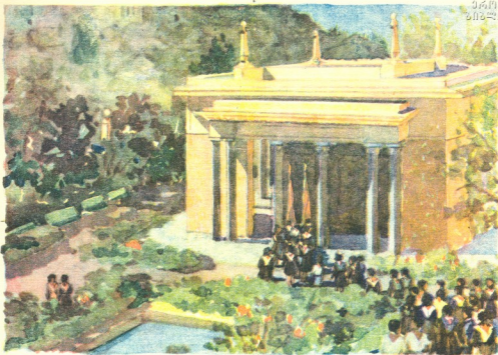
ამხანაგმა სტალინმა სამოქალაქო ორის ეს მძიმე წლები ფონტზე გაატარა. იგი იყო უკვლავან, სადაც კი წითელი ზრია მძიმე მდგომარეობაში იქოფებოდა. ამხანაგ, სტალინს თავისი გამჭირავი გონებით არა ერთხელ უზოვია გამოსავალი რთული მდგომარეობაიდან. იგი ადგენდა მტრის ჯარების განადგურების გეგმას, წითელ შეთაურებს უსახედა საბრძოლო მოქმედებათა გეგმას.

მისი ჩასვლა ეთაელთვის დიდად სახარებდა წითელ მებრძოლებს. იგი ანთებდა მათ მტრისადმი სიმედიანობა და გამარჯვების რწმენით. მებრძოლები, მიდიოდნენ ბრძოლაში და იმარჯვებდნენ.

კარდაიკვალა ლენინი. უკვლა მშრომელის საყვარელი ბელადის კუბოსთან ამხანაგმა სტალინმა და მთელმა კომუნისტურმა ჯარტომ ფიცად დადეს, რომ არ დასოგადენენ თავიანთ ძალ-ღონეს დაწყებული საქმის ბოლომდე დირსეულად შესრულებინათ.

დიდი სტალინი, მუხსენებელი, საქმის ცოდნით, მტკიცედ სულმძღვანელობს ჯარტონსა და მუშათა კლასის მთელ ბრძოლას სოციალისტური მშენებლობისათვის. ამხანაგი სტალინის მოითობით და მისი სულმძღვანელობით ამენდა ათასობით ახალი ქორხანა და ფაბრიკა, ამენდა მთელი ქალაქი.

თავიანთი საყვარელი ბელადის სულმძღვანელობით გლეხები, რომლებიც წინათ ცალ-ცალკე მუშაობდნენ, გეროთანდნენ კოლხურწეობებში სავროთა შეთანხმებული მშრომისათვის.

მარგან ლაპინძა

ნახატები ვ. ჯაფარიძის

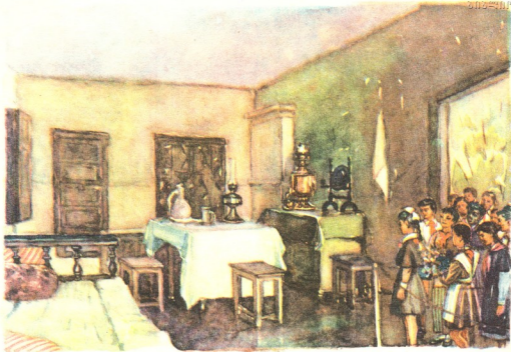
ოცდაერთი დეკემბერი

სადაც უნდა ცხოვრობდნენ
ქვეყნად ჩვენებერ ნორსები,
ამ დღეს თვალწინ უდგა
გორის ცისის კოშკები.
ამ დღეს ატანს კოცონთან
ზითხურულ დროშებით
და გორისკენ მიქრან
ფიქრითა და ოცნებით.
ჩვენ კი — გასარებელი
საქართველთა ბავშვები, —
ამ დღეს მან ან დაწვებით,
დოლს და სავაიზს დაწვებით,
ზითხურულ რწმებით
რესთავ-ქალაქს გაჯვლებით,

თბილის-ქალაქს გაჯვლებით
და შიის გორში გაჯვლებით...

გორი — ჩვენი ფიქრი და
გორი — ჩვენი ოცნება!
გორის გზა და ბილიკი
შევეუვართ ნორსებმა.
გორი — ჩვენი სიმღერა,
ჩვენი გულის ნაწილი!
გორი — დროშა მშვიდობის —
სღვიდან სღვაძღე გაშლილი!

წერდებიან მტვარები,
გვაცალებენ ღიმილით,
გორის ქუჩებს მიგულებით,
მღერით, ყვილი-სივილით;

და ლენინის ზრისწექტით
იმ სახლისკენ ვიჩქარით,
სადაც დიღამ ანათა,
სადაც იქნა ცისკარი.

აქ მოდიან შვილები
ქველს ქვეუნიის საღისების;
გუგუნებენ მადლობას
მარშალილოს თალეპიც.
ამ ზატარს ქოსიდან
მხე დიდ ერუქლში წასულა...
უდგავართ ბრძენის კერასთან
და ფიქრებში დაუცურავთ:

აი, ჭერი ზაწია,
მაგრამ ცამდის მალაღი;

აი, მისი სარკმელი,
აი, მისი აკვანი;
აქ, ამ ჭერქვეშ უძღვრდნენ
ქმარვილს სეღში აკვანილს:
— შუეო, შუეო, ამოდი,
დაგელოცოს გზა-კაღლი!

აქ, ამ ჭერქვეშ სწავლობდა
ბრძენი ზირუელ კაკეითილს,
აქ, ამ ჭერქვეშ უსმენდა
დედას სათნოს და კეთილს;
აქ, ამ ჭერქვეშ ისწავლა
მშობლიური ანბანი;
შეიყვარა ჩაგრული
და სამშობლოს მთა-ბარი.

გორი—ჩვენი ფიქრი და
გორი—ჩვენი ოცნება!
გორში ბრძენის ჯგუფი
შევიუვართ ნორჩებმა.
გორი—ჩვენი სიმღერა,
ჩვენი გულის ნაწილი!
გორი—ღრომა მშვიდობის—
სღვიდან სღვამდე გამძლილი!

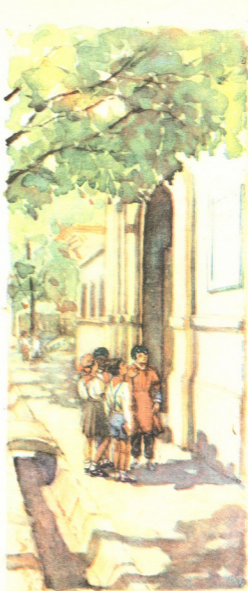
ფიქრით ეველბ აქ არის,
ვინც კრემლისკენ ვიდოდა:
შვილი ჩესთა, უნგრულთა,
ჩინელთა და ინდოთა;
მშვიდობისთვის მებრძოლი
ძხნე და სულით ძლიერნი,
ზაკ დენ აი, ჭიქყითი,
რობსონი და დიენი.

ვდგავართ ბრძენის კერასთან
ცაძდე ბურჯილეობი,
სულში ფრთხილად გვიჭირავს
წიგნი შთაბეჭდილებას
და ვწერთ: „ოქროს აკვანი,
დაკხართ და გველებით,
ერთსელ კიდევ გიხილეთ,
ძივალთ ბედნიერები!“

და როდესაც სასაღადან
გართო გამოვიძლებით,
ბრწუინავს ქართლის ლაქვარდი,
არსად ჩანან ნისლეობი.

უცებ გამოვბუღნი
ქვაფენილზე ვწოდებთ
და ცა გორის ციხესთან
გაიფლება მტრუდებით...

ერთხანს ლაქვარდს გავცქერით,
ნორჩებს გული ვეღველავს,
მერე დაჯავსებულთ
დიდ სტალიანსე სიმღერას:

— სტალინ, შენმა ნათელმა
მწუხრის კარი შეღეწა!
საუკუნო მშვიდობით
შენ ახალი კრემლის ცა!
დღევრძილობდე, ბელადო,
ძრავად, ძრავად წელიწადს!

ძველ წელიწადს გავატანოთ

ბავშვები მრგვალ მაგიდას შემოსხლო-
 მოდნენ. დედა ფერად ქალაღებებს ჭრიდა,
 ისინი კი აწებებდნენ და უხაროდათ, რომ
 გრძელი და ლამაზი ჯაჭვი ექნებოდათ
 ნაძვის ხის მოსართავად.

ღია კოლოფებიდან მინის ბურთუ-
 ლები, ოქროს და ვერცხლისფერი ვარ-
 სკვლავები და ფერადი მძივები თავისი
 ბრწყინვალეობით ბავშვებს თვალს სტა-
 ცებდა.

პატარა ნია სწორედ ამ ბრჭყვილა
 საგნებს ეტანებოდა.

— დედა! უთხარი რამე! ყველაფერს
 ხელი უნდა წაატანოს, უმეპველად დაამ-
 ტერვეს.—ბრაზობდა უფროსი ვაჟი აჩიკო.

ნია სამი წლისა იყო. მის ყურადღე-
 ბას ყველაფერი იზიდავდა.

— ნუ გეშინია, არ გააფუქებს... ხომ,
 ნია?—დაიმოწმა დედამ პატარა გოგონა.

ნიაზე უფროსი ხუთი წლის მარინე
 ვაშლებს, ნამცხვრებს და კანფეტებს
 უტრიალებდა.

ჯერ უთვალთვალა, მერე დაითრია
 ერთი, ყველაზე წითელლოყა ვაშლი და
 გემრიელად ჩაკბიჩა.

— რა არის, დედა! მარინემ ყველა-
 ფერი გააჩანაგა!—თქვა გუგამ, რომელ-
 საც თავი ისე ეჭირა, თითქოს ვაჟაკი
 ყოფილიყოს.

— ეს გოგონები ხელს გვიშლიან,
 —ლაშმატა დარბაისლურად აჩიკომ.

ამ დროს კარი გაიღო და მამა შემო-
 ვიდა. ნაძვის ხე და ახალი კალენდარი
 მოუტანა ბავშვებს.

ბავშვები მამას ძრიამულით მიეხვი-
 ნენ. ნია ტოტებს წაეჭანა, მაგრამ უფ-
 როსმა მამამ აქაც დატუქსა:

— არ მოტეხო! ეგრე არ შეიძლება.
 ნიას ეწყინა და ატირდა.

— ნუ ტირი! ნახე, როგორ მოვრ-
 თავთ ამ ნაძვის ხეს, ვერც კი იცნობ! —
 გააჩუმა მამამ ნია და სათამაშოების კო-
 ლოფების გვერდით დასვა.

დედა განაგრძობდა სამკაულების შე-
 კეთებას. ზოგს ყუნწი აკლდა, ზოგს ჩა-
 მოსაკიდებელი ზონარი, დამტერეულებს
 კი ცალკე აწყობდა.

— ესენი ჩემია! ჩემს თოჯინებს მოვუწ-
 ყობ ნაძვის ხეს! —თქვა მარინემ.

— არა, ხელებს დაიჭრი! შენი თოჯი-
 ნები უკვე დაპატივებულა, — უბასუხა
 დედამ.

მარინემ მოათრია თავისი თოჯინები, ზოგს ხელი აკლდა, ზოგს კაბა არ ეცვა, ზოგს თმები გაჩეროდა.

ეს რომ გუგამ დაინახა, შეუტია:

— ოჰ, მოიყვანა თავისი დაბრანძულეები, ნაძვის ხესთან რა უნდათ მაგ უშნოებს!

მარინეს ეწყინა.

— გუგა, რად ტუქსავ! მაგოდენა რომ იყავი, შენს ცხენს არც ერთი ფეხი არ ჰქონდა.—გაახსენა მამამ.

ბავშვებმა გადაიკისკისეს. ყოველივე გამზადებული იყო, გაბრწყინებული ნაძვის ხე ტოტებს ოდნავ არხევდა. უცბად გამოექანა კატა, ზედ კენწეროს შეახტა, საუკეთესო ბურთულა ჩამოაგდო და დაამსხვრია.

მამამ ფრთხილად ჩამოიყვანა ხიდან კატა და ურჩია ბავშვებს, მეორე ოთახში დროებით ჩაეკეტათ.

გუგას უყვარდა თავისი კატა.—„ფასკუნჯი“ და ენანებოდა, რომ სახალწლოდ კარჩაკეტილი იქნებოდა.

— აბა! ეგ რა ჩაიდინე, „ფასკუნჯი!“ არ გერჩინა, წესიერად ყოფილიყავი?— ეტიტინებოდა გუგა, მერე მკერდზე მიხუტებული კატა სამზარეულოში წაიყვანა და სასწრაფოდ დაბრუნდა.

მამამ იმედიანად თქვა:—ახალი წლიდან ბავშვები ეცდებიან, რომ უკე-

თესნი იყვნენ და თუ რაიმე ნაკლი ჰქონდათ, ძველ წელიწადს გავატანოთ!

დღემ გაულიმა ბავშვებს და უთხრა:

— ხომ გაიგონეთ, მამამ რა თქვა!

—უკეთესები უნდა იყოთო“. აბა, გაიხსენეთ, რა ნაკლი გაქვთ და შეეცადეთ ახალი წლიდან გამოასწოროთ.

— მე რა ნაკლი მაქვს?!—იკითხა აჩიკომ.

— შენ თვითონ იცი!—მოუჭრა სიტყვა გუგამ.—ადრე აღგომა გეზაოვბა, მოიზარმატებ...

— ზარმაცი შენა ხარ! გაკვეთილებს არ სწავლობ და სულ ბურთის თამაშს უნდები...

— მე?!—იკითხა მარინემ.

— შენ! შენ სულ კარადებს უტრიალებ, ერთხმად მიამახეს ძმებმა.

ნია მონაწილეობას არ იღებდა დამების კამათში, მამას მიჰყვროდა მკერდზე და ბედნიერად გრძნობდა თავს!

— ეს რა ჩუმად ზის!—გაიცინა გუგამ, —მტირალა! ახალი წლიდან აღარ შეიძლება ტირილი.

— მინდა და ვიტყვებ!—და ნია ისევ სატირლად მოეშადა.

აჩიკო ჩაფიქრებული იდგა. მერე მამას მიაპყრო თავისი დიდრონი თვალები და შეეკითხა:—მამიკო, როგორ თქვი:

თუ რაიმე ნაკლი გქონდათ, ძველ წელიწადს გაატანეთო! როგორ უნდა გავატანოთ?

მამამ გულიანად გადაიხარხარა და უთხრა:

— თუ ბიჭები ხართ, ეგ თქვენ მოიფიქრეთ!

იმ ღამეს გვიან დაეძინათ ბიჭებს. გუგა და აჩიკო რაღაცაზე კამათობდნენ, ჩურჩულებდნენ, მერე შეთანხმდნენ. გუგამ ნაძვის ხიდან მუყაოს ფოსტის ყუთი ჩამოიღო და ჩუმად გაიტანა საწოლ ოთახში.

- აჩიკო ქალაღდის ნაგლეჯზე წერდა: „აჩიკოს სიზარმაცე,“
- „გუგას ბურთის თამაშით გატაცება,“
- „მარინეს მსუნაგობა,“
- „ნიას ტირილი.“

მერე დაკეცეს რამდენიმეჯერ და ბაწია ფოსტის ყუთში ჩააგდეს.

— ახლა „ფასკუნჯის“ ჩამოგვიღოთ ყელზე. ის ღამით კარგად ხედავს! იმას არ გამოეპარება, როგორ ჩაივლის ძველი წელი; წადი და უმკველად გაატანე, — უმტკიცებდა უმცროსი ძმა, — ხომ ნახე, კალენდარში როგორ არის დახატული: ძველი, მოხუცი წელიწადი მიდის და ახალი მოდის.

„ფასკუნჯის“ არ იამა ასეთი დავალება. ჯერ ერთი, გარეთ ციოდა, მეორე

ის, რომ ყელზე შებმული ყუთი ხებდა.

როგორც კი გარეთ გამოაგდეს, კატამ მიიხედ-მოიხედა, სწვდა; თათებით ყუთს და ჩამოიგლიჯა. გაბრაზებულმა „ფასკუნჯიმ“ არც ძველ წელიწადს დაუცადა და არც ახალს, საერთო სამზარეულოში თბილ ლუმელქვეშ შეძრა და განიხაბა, ცალი თვალი მოხუკა და ცალ თვალს საახალწლო ფუსფუსს ადევნებდა.

თბილ საბნებში გახვეულ გუგას და აჩიკოს კი ამ დროს ტკბილად ეძინათ.

ღიღით კატის ცნავილზე ბავშვები გამოცვივდნენ ოთახიდან, შეხედეს კატას ყელზე და შესძახეს:

— ყოჩაღ, ფისო! ყოჩაღ ფისო! ჩვენი დავალება რომ შეასრულე!

მამას გაუკვირდა, რა დავალება ჰქონდა კატას. გუგა და აჩიკო ერთმანეთს შესტკეროდნენ. არ უნდოდათ ეთქვათ ბოლოს გუგა გამოტყდა. დედ-მამას გულიანად გაეცინა.

— თქვენ კატის იმედით ნუ იქნებით! ერთმანეთს უნდა დაეხმაროთ; რადგან თვითონ აღიარეთ თქვენი ნაკლი, მჯერა, რომ გამოასწორებთ, ჩვენო კარგო ბავშვებო! ახლა კი გისურვებთ, რომ ეს ახალი წელიწადი მზიარულად გავეტარებინოთ! — თქვა მამამ და მშობლებმა გადაკოცნეს ოდნავ დარცხვენილი ბავშვები.

ილია სიხარულიძე

ნახატი რ. სტურუასი

დიდი მია უნდა ვნახო

მე გაიხად მოსკოვს წავაღა,
დიდი მია უნდა ვნახო;
ზირველ მამას ვგაუიღებთ
დიდ ბელადთან მივალ ახლოს;

და თაიგულს რომ მივართმევ,
გაკაცებ და მოვსევე სელებს;
ვეტევი: „მია, გავიზრდები,
მეც სამშობლოს ვახსელებ!“

მია ტკბილად ვამიღიმებს
და დამისუამს კვერდით, ახლოს!..
მე გაიხად დიდი მია
უსათუოდ უნდა ვნახო!

ანა ხახაპაშვილი

ნახატები რ. ცუცქერიძისა

მეთხილამურე ზურიკო

ყველაფერი უკვე მზად იყო. შეკრული ბარგი დერეფანში ეწყო. გარეთ ორი მანქანა უცდიდა მგზავრებს. სახლში კი ერთი ამბავი იყო.

— დამიჯერეთ, მე ხელიც არ მიხლია, ბილეთები მაგიდაზე როგორც ეწყო, ისევე ისე დავტოვე.— შეწუხებული არწმუნებდა შვილიშვილებს დიდდა საფიო.

— აბა, თუ დატოვე, მაგიდა ხომ არ ჩაყლაპავდა.— ჩასტყვიბოდა უფროსი შვილიშვილი თენგიზი. დიდდას გულმავიწყობის ამბავი რომ იცოდნენ ბიჭებმა, სამივე ოთახი მთლად გადაატრიალეს, იღმა ერთი აურზაური: ბოლოს რაკი ბილეთები ვერ იპოვეს და სადგურში წასვლაც უგვიანდებოდათ, ბიჭებმა თავიანთი ზურგჩანთები მანქანაში შეიტანეს და, ის იყო, უნდა კიდევ ჩამსხდარიყვნენ, რომ დიდდამ უკვე შეაჩერა:

— დაიცათ, შვილებო, თვალები დამიდგეს, მომაგონდა, ნამდვილად მომაგონდა!— მოხუცი ოთახში შეტრიალდა და

ორი წუთის შემდეგ ბავშვებს ბილეთები გამოუბრუნინა.

— მაგიდისქვეშ ამოვდე, არ დაიკარგოს მეთქი, და სულ დამავიწყდა.

გახარებული ბიჭები მისცივიდნენ დიდდას და საყვარელი მოხუცი გადაკოცნეს.

— აბა, დიდდა, შენ რომ გვეუბნებოდი, ამ ყინვაში ბაკურიანში ხომ გაცივდილთ და ავად გახდითო. ჩვენ ბაკურიანში სწორედ იმიტომ მივიღივართ, რომ სუფთა ჰაერზე ვარჯიშმა გაგვაკაყოს, თხილამურებით სრიალმა სიმკვირცხლე შეგვმატოს და. რაც მთავარია, ამ დასვენებამ ნებისყოფა და მეხსიერებაცუნდა გაგვიძლიეროს, რომ სიბერეში ჩვენც გულმავიწყები არ ვიყოთ!— თქვა თენგიზმა და დიდდას ისევე გადახვია.

— გვაპატიე ჩვენი აყალმავალი, გზა შენებურად ტკბილად დაგვილოცე და გამარჯვება გვისურვე: შენც ჯანსაღად და მაგრად დავგვხად!— უთხრეს შვილიშვილებმა, სწრაფად ჩასხდნენ მანქანაში და გაემგზავრნენ.

ბიჭები ექვსნი იყვნენ. მათ შორის ყველაზე უმცროსი შვილიშვილი ზურიკო უფრო სუსტი იყო და დიდდას ყველაზე ძლიერ იმ ბავშვისა ედარდებოდა. თან უკვირდა, დედ-მამა იმ თოვლისა და ყინვის სამეფოში ბავშვს როგორ უშვებდა. ზურიკოს კი მეტად უხაროდა იქ წასვლა, თან ისე ძლიერ ღელავდა. როცა ბილეთები დროზე ვერ ნახეს, რომ თვალეზში ცრემლები ერეოდა, მაგრამ ზურიკოს დიდდას საწინააღმდეგო ერთი სიტყვაც არ დაუძრავს.

მეორე დილით მეთხილამურეებს ბაკურიანში კაშკაშა მზით გაბრწყინებული თოვლი დაუხვდათ. თეთრად მორთულმა წიწვიანმა ტყეებმა და მალაღმა მთებმა ზურიკო ისე აღაფრთოვანეს, რომ მისვლის უმაღლე თავისი თხილამურები ჩუმად გაიტანა, ტყეში მყუდრო ალაგმოძებნა, რომ არავის დაენახა და ვარჯიშს შეუდგა.

— რა გიყვარს ცხენებით გარბობა, დამაცადეთ პატარა და მე გიყვარს თქვენ სერის!—ხმამალა ეუბნება ზურიკო თხილამურებს, რომლებიც თავის ნებაზე სრიალებენ.

— ოჰ, თქვე საძაგლებო, კინაღამ წა-ვიქეცი!— შეტორტმანა ადგილზე ბიჭი, თავი ველარ შეიმაგრა და, როგორც ჩუჩხელის წვეთი ფქვილიან ხონჩაზე, თოვლზე ისე რბილად დაეცა. გაგულისებული ზურიკო მარდად წამოდგა, ჯოხებს მაგრად დაეყრდნო. დაკურდა, მაგრამ ანგარიში შეეშალა: თოვლით ავსებული პატარა ფლატე ზურიკოს გზაგატეცი-

ლად ეჩვენა. თამამად გაცურდა ზურიკო, მაგრამ მალე თავის თხილამურებით ღრმა თოვლში ყირამალა ჩაერქო. ზურიკოს აქაც არაფერი სტკენია, ისევ სწრაფად წამოდგა. დაფეთებულმა აქეთ-იქით მიიხედ-მოიხედა, ხომ არაფერ დაშინახაო და თოვლით გაგანგლულმა ტანისამოსის ბერტყვა დაიწყო. რამდენი მარცხიც იგემა ზურიკომ, იმდენჯერ უარესად გაგულისდა, მტკიცედ გადაწყვიტა თხილამურებს მალე დაუფლებოდა და შეჯიბრებაშიც უსათუოდ მოხაწილეობა მიეღო.

პირველი ორი დღე ზურიკომ დიდ ტანჯვა-წვალებებში გაატარა, მაგრამ თხი-

ლაშურებით სიარულს მიიწე არ ეშვე-
ბოლა.

— თქვენ, ეი, ხის ნაგლეჯები არა
ხართ? თქვენ მე უნდა მაჯობოთ? ცოტა
კიდევ და, მე თქვენ გიჩვენებთ სვირს,
ისე გაგხედნით, როგორც სოფელში პაპამ
თავისი ქურანა კვიცი გახედნა და მო-
არჯულა! — თქვა ზურიკომ, ერთხელ
კიდევ მოინდომა გასრილობა და თოვ-
ლში ყირამალა ჩაერქო.

ამ დროს გურამმა გვერდით ჩამოუქ-
როლა, ის ზურიკოს კოტრიალს შორი-
დან თვალს ადევნებდა, გვერდით მოიყე-
ნა იგი და მის გაწაფვას ვულმოღვინედ
შეუღდა.

ამ დღიდან გურამი ყოველდღე ავარ-
ჯიშებდა უმცროს ძმას და ზურიკოც
მუყაითად სწავლობდა, რომ ვულში ფა-
რულად განზრახულიათვის მიეღწია.

შეჯიბრების დღეს* კობტაგორაზე ჩამ-
წკრივებული წითელი ალმები ყაყაჩო-
ბივით ოდნავ ირხეოდნენ, აუარებელი
მეთილაშურე და მაყურებლები იქაუ-
რობას სადღესასწაულო სახეს აძლევდნენ.

შეჯიბრება დაიწყო თუ არა, თოვლის
კორიანტელი ქვევით ნისლივით ჩამო-
და. ზურიკო თავის მშებთან ერთად იდგა
და მეთილაშურეთა სრიალს დიდი
მღელვარებით და დაძაბული ყურადღე-
ბით თვალს ადევნებდა. ცოტა ხნის შემ-
დეგ, როცა თენგიზი და გურამი ჩვეუ-
ლებრივი სისწრაფით თავიკვე დაეშვენ,
ზურიკომ ღიმილით თვალი იმათაც გაა-
ყოლა, შემდეგ წვეით გასწია, კობტაგო-
რის კალთის განაპირას ადგილი დაიკავა

და გულის ფანქვალით სმენად იქცა. ნი-
შანი მისცეს თუ არა, ზურიკო ადგილი
დან მოწყდა და პაწია წერტილივით მალა-
ლი მთიდან ისეთი სისწრაფით წამოვიდა,
რომ ხალხმა თვალი ვერ მოსწვევია და
გაოცებულმა დიდ მანძილზე ტაშითა და
შეძახილებით გააცილა. ამ უეცარმა გა-
მოხმაურებამ ზურიკო მეტად გაამხნევა,
ბავშვს ფრთები შეესხა: გათამამებულმა
ახლა მალღობზე სწრაფად შეისრიალა,
თითქოს მართლა ფრინველი ყოფილი-
ყოს.

— ეინ არის, ეინ, ეს პაწია მეთილა-
შურე? შავი წერტილივით ძლივს მოჩანს!

— ოპ, ოპ, ოპ! ერთი შეხედვით, რო-
გორ მოქრის! თავის ტოლებს ყველას
აჯობებს! — და ხალხში ტაშის ისევე ახმაურ-
და. ტყემ და მთებმა გუგუნით ხმა მის-
ცეს, როცა ზურიკო კობტაგორას იმა-
ვე სისწრაფით მიუახლოვდა და სახენ-
თებული ბიჭი ადგილზე თამამად გაჩნდა.
ორი დღის შემდეგ გახეთქმა და რა-
დიომ მთელ ქვეყანას ამცნო ზურიკოს
გამარჯვების ამბავი. ზურიკო კი დიდ-
დას ასეთ წერილს წერდა:

— ჩემო ტკბილო დიდებდა, რომ იყო-
დე, რა ბედნიერი ვარ, მივალწიე, რასაც
ვოცნებობდი და ახლა მთელი ქვეყანა,
შენცა და დედიკოც მეტისმეტად მიყ-
ვარხართ. აბა, დიდებდა, ჩემი აქ გამოგზავ-
ნის წინააღმდეგი რად იყავი, ახლა რომ
მნახო, თვალმებს არ დაუჯერებ, ისე გავ-
ყოჩაღდი და ისე გავიწაფე, რომ ჩემი
თხილაშურებით ლამის ჰაერში აფვრინ-
დე!

ვერა ბუაჩიძე

ნახატი გ. ფოცხიშვილისა

სახალწლო საჩუქარი

ერთი ვერაა, რაც მანანას დედამ სახალწლოდ ქალაქში წასვლა გადაწყვიტა, მაგრამ ვერ იქნა, ვერ მოათავა საქმე; სათესლე ხორბალს არჩევენ ბრიგადაში და დაბინდებამდე შინ ვერ ბრუნდება. თესლი თუ არ ივარგებს, მოსავალიც არ ივარგებს,—ეს კარგად იცის მანანამ და სკოლიდან სახლში რომ მოიბრუნეს, ციბრუტივით ტრიალებს: მიხედავს ბაბუას, სულ ბუბრის წინ რომ თვლემს, მერე ცეცხლს შეუკეთებს, იქით კატას შეუძახებს, ტახტზე არხინად რომ გაშლართულა, კერძაც გააცხელებს და შემდეგ ჩაუჯდება გაკვეთილებს.

დღეს ადრე მოვიდა მანანა სკოლიდან; შმაბთობით ოთხი გაკვეთილი აქვს მხოლოდ.

— მანანა ხარ? აქ მოდი, შეილო, — გასძახა ბაბუამ, — როდესაც მანანამ სახლის კარი შეაღო.

ზამთრის მზიანი დღე იდგა. ცოტა ყივანავა კიდეც. მოხუცს ფანჯარასთან მიედგა სკამი და გაზეთს დამარცვლით კითხულობდა. მართალია, უძალო იყო

მზის სხივები, მაგრამ ბაბუას მაინც სიამოვნებდა, სახეზე რომ დასთამაშებდა.

— დედამ დაგიბარა, — უთხრა ბაბუამ მანანას, — სხვენზე ადი და ორი კალთი ვაშლი ამოარჩიეო. გასაყიდად უნდა. მანანამ ჩიტკით შეიფრთხილა.

— ოღონდ ვაშლებს ფეხი არ დააბიჯო, გააფუქებ!

— დილილმე, მე ავალ სხვენზე, მე თვითონ ავარჩევ! ვინ იცის, რამდენს გაახარებს ქალაქში ეს წითელი თურაშაული. — ფიქრობს მანანა და ფორმის კაბას ფაციფუცით იხდის.

შებინდა. მანანამ შესარულა დედის დავალება და მაგიდას მიუჯდა გაკვეთილების დასამზადებლად. დედამაც შემოალო კარი. მანანა კისერზე ჩამოკიდა.

— ვაშლი თუ აარიე, შეილო!

— ვარჩიე, ქვევით არის, კალათში.

— ჩვენც მოვრჩით საქმეს. შინდის ტოლა მარცვლები აქვს ჩვენს სათესლე ხორბალს. თუმცა დავიღალეთ, მაგრამ კარგი საქმე მოვათავეთ. ხვალ დილას იმ კალათესაც მოუეკრავ თავს და გავსწევ ქალაქში.

ახალი წლის წინა დღეა. ბუზივით ირევა ხალხი ბაზარში. ქალათი-ქალათ-ზე მოდის. დეიდა ნინომ ძლივს გაატარა თავისი ტვირთი ალუაყფის კარებში.

იქვე, დახლთან, ადგილი მიუჩინეს. ნინომ ქალათს თავი გადახსნა თუ არა, უნებურად გავლიმა.

— დახე იმ კუდრაქას! — ხმაბაძლოა თქვა მან და ვაშლს ამოლაგება დაუწყო; მანანასთვის ბაბუას და დედას საახალწლოდ საგანგებოდ ჰქონდათ არჩეული თურაშაული, ფუჩჩჩში გაახვიეს, რომ ზამთრამდე ცოცხლად შეხახულიყო. სწორედ ამ ვაშლით გავესო გოგონას ორივე ქალათი.

რამდენიმე წუთში ნინოს კალათებთან რიგი გაჩნდა. ყიღდა დეიდა ნინო ვაშლს და თან ელიმებოდა. „მადლობა იმ ჩემ კუდრაქა გოგოს უთხარით!“ — იმეორებდა ის, როცა მადლიერი მყიდველი ლოყა-წითელ ვაშლებს პარკში იწყობდა.

მანანა კი ამ დროს ფანჯარასთან იჯდა, უყურებდა, როგორ ესეოდნენ ბელურები მის დაყრილ ნამცეცებს და თან ლილინებდა. უხაროდა გოგონას: იცოდა, დედა ბაზრიდან ადრე დაბრუნდებოდა და ქალაქელი მეგობრებიც საახალწლოდ მის მიერ არჩეული ვაშლებით უკლს ჩაიგემრიელებდნენ.

ნინო ნაკაშიძე

ჩახატები ვ. ზედეკაიასი

რად გაფრინდნენ ჩიტები

გადმოკეთებული რუსულიდან

მ რ ნ ა წ ი ლ მ ე ნ ი: გიგლა-გივი — „საშინელი ბუბაყდევი“, ქაბა-ბახარა.

ჩიტები: მირალაური, ფოშია, ფაშია.

ჩიტების მეგობარი ბავშვები: ქატო, ლეილა, გივი და ლეო.

სცენა წარმოადგენს ბაღს. გამოდიან: ქატო, ლეილა, გივი და ლეო.

ქატო — ერთი უყურეთ, ამ ტრატზე ფოთლები ჩამოცვენია!

გივი — (აიღებს ფოთლს) ნახეთ, ფოთოლი სულ დაბრულია.

ლეო — ხედავთ, ბუჩქები როგორ დაცარიელდებულა!

ლეილა — ეს სულ მუხლუხებისსაქმეა. მუხლუხებს შეფუჭაიათ.

ქატო — უი, რამდენი ქიაა, რამდენი!

გივი — დაინახეთ, რამდენი ზოკო და მუხლუხები დაცოცვენი ბაღში!

ქატო — ნერგებს სულ დაბრავენ, ხეებს გაახმობენ, მოსპობენ ყველაფერს ბაღში და ბოსტანში.

ლეო — (მოწვევტს ერთ ვაშლს) შეხედეთ, იაშლი ჯერ სულ მწვანეა და ქია კი შემძვრალა შივ, სულ მთლად შესანსლავს... შეაგულში ჩაჯდარა.

ლეილა — ნეტავ საიდან ჩნდება ამდენი ქია?

ქატო — ნეტავ რატომ გამარავლდნენ ქიები?

გივი — განა ჩიტები ქიებს არ ქაენ?

ლეო — ვერ გაიგია, რა მოხდა, რა აშხავია? წვიდეთ, გავიგოთ.

ანაბა — წვიდეთ, გავიგოთ, გავიგოთ! (გარბიან. შემობრბის მოღალურა, ეთობ ქიებს ცხებს, იჭრს და ულაკენ, თანვე გაჯობს).

მირალაური

— მიკო-გოგაიე, მიკო-გოგაიე... უჰ, შენი გულისა, აქ რამდენი ქიაა, რამდენი ზოკოა! (მარდად იჭრს და ულაკენ. შემობრბის გიგლა, მხარზე მწუხარისარი აქვს გადაიდებული, ბილი დაქიბული შერდული ვეკრავს).

გიგლა — მე ვარ გიგლა — საშინელი ბავაყდევი (იბუბა) ჩიტებს მუსრს ვაყვებ და ვებტერები, ბარტყებს ვვლტავ. დიახ, მე გიგლა ვარ — საშინელი ბუბაყდევი. ჩემი შინით ბაღებში და ბოსტანებში ვერ გაივლის ვერც ერთი ჩიტი. გავწყვეტ ყველას! მე შემხრება ყოჩილი ქატა-ბასარა... (ყმახის) ჩემო ბასარა, გამოდი ჩქარა!

ჩიტების მგობარი ბავშვები

ქაბა — (მაშინვე გამოჩნდება) — მიაგ, მიაგ!
მიგლა — ჰეი, ჩემო ბასარაგ, ხედავ, მო-
 ლალური შემოგვეწვია, ის საძი-
 გელი! ახლავე ვესერი შურადულს
 და გაეუბობ შუბლს!
 (გაგლა და კატა მიტანებთან მოლალურს.
 გიგლა ცხრის შურადულს, მოაბედრებს
 ფრთაში. კატა მივარდება დასაბურად.)
ქაბა — მიაგ, მიაგ, ახლავე დავიკურ, ჩე-
 მო გიგლაე!
მოლალური
 (შეშინებულ) ვაი, ბიჭო-გოგიაე,
 ბიჭო-გოგიაე!
მიგლა — უჰ, რა ეშმაკია ეს ბიჭო-გოგია;
 უნდოდა კვიბი გაეჩანაგებინა,
 ვერ მივართვით, ხომ მიიღო სა-
 მაგიერო! აბა, ბასარაგ, დატრი-
 ალდი შენებურად, ყოილად,
 მარდად!
ქაბა — სიამოვნებით! (დაბტოს უღდის ქვეით)
 მიაგ, მიაგ, მიაგ, მე ვაწვენებ
 ინას სეირს.
მიგლა — აბა, მომევიე აბეთ, ბასარა, ჩავ-
 საფრდეთ ამ ბუჩქთან, სწრაფად
 და ჩქარა!
შოში — (გამობრბის და მღერის)
 შოში, ში-რი, ში-ო-ში,
 კიებს ვეძებ, შო-ო-ში.
 შო-ში, შო-შო, შო-ო-შე...

მიგლა — გესმის, ბასარა, შოშია გალობს,
 მაშ ვეეთ, ჩქარა დაცხოთ,
 ნუ გალობს!
ქაბა — მიაგ, მიაგ, მოვკლათ, შევკამოთ!
მიგლა — ახლავე ვესერი ისარს, მოვარტ-
 ყამ თავში.
შოში — (იმთ ვერ ხედავს, განაგრძობს კიბის
 თებნას, ულაპავს და გალობს) შო-ში,
 შო-ორ, შო-ო-ში.
მიგლა — აბა, ბასარა! (ცხრის შოშის ისარს
 და დასდევს დასაბურად. თებნარდაც-
 მული შოშია ცდილობს თავი დააღწიოს)
 არიქა, ბასარა, იქ დაუხვდი, არ
 გაგეტყვის!..
ქაბა — მიაგ, მიაგ, არ გაუშვებ,
 არ გაუშვებ!..
 (ვერითღე გამოკვეთებთან ბავშვები).
ღირ — ერთი ამით უყურეთ! დაივით
 ჩქარა... არ გაუშვით ბასარა!
უში — ჰაი, გიგლა! გიგლაე დაიჭრეთ,
 იქიდან დახვდით, არ გაუშვით...
 ჩქარა, ჩქარა, თორემ გაიქცევა.
 (გამოვცილებთან გიგლას და კატას. დაი-
 ჰერბენ არიქის დაპურილი გიგლა მოს-
 ყვის გოგო, კატა კი კისრით ეჭირავს
 კატას).
მიგლა — შოშია ავან გააგლო!

54/3

გიგლა-ბიჭი — საშინელი ბუბაყდები

- ქატო** — ჩიტები ამ საძაგელმა დააფრთხო!..
- გოგონი** — სულ თქვენი ბრალია, ჩიტები რომ გაფრინდნენ აქედან.
- ღმისი** — თქვენი ბრალია, კიები რომ გამრაგულდნენ ჩვენს ბაღში. საზიზღარი კიები ყველაფერს განადგურებენ ახლა, ყველაფერს მოსპობენ: არც ატამი გვექნება არც ნუში, არც მსხალი.
- ქატო** — (ბასარას) რატომ ხარ ასე ზეგირო, ბასარავ, ჩვენ გვეგონა, თავგებს იჭერ და შენ კი...
- ღმისი** — შეხედეთ ამ ვაშლის ხეს, რამდენ უკან მოუკალათებია ზედ, ქსელიც კი გაუბამთ. ფოთლებიც სულ შეუკამათა და, რაც დარჩა, გაყვითლებულა.
- გოგონი** — ხეები თუ არ გაეწმინდეს, სრულიად ვახმებთან.
- ღმისი** — დედამ თქვა: ბოსტანიც გაანადგურებს კიებმაო. კომბოსტო სულ დახრეს და შეკამესო.

ღმისი — როგორმე ისევ უნდა შემოვიტოოთ ჩიტები. ისინი ჩქარა გასწვინდენ ყველაფერს, გადაარჩენენ ბაღებს და ბოსტნებს.

ღმისი — (გიგლაზე და კატაზე) ამათ რა ვუყოთ?

ყმაღლა — (ერთად) განა ასე შეიძლება?

გოგონი — მოიტა ჩქარა მშვილდისარი,

ქატო — ამისთანა მვენებლობა განა საკადრისი არის?! განა ასე მოიქცევა კარგი ბავშვი? ალარ გვინდა შენი ამხანაგობა, თუ არ გამოსწორდი!

(არაშევედრებულად გიგლას მშვილდისარს და შურულს. კატა მოაუტრული დვას კეთხეში. შურცხევილი გიგლაყ კატასთან არის გაჩერებული).

ბავშვები — (ერთად) ჩიტებო, ჩიტუნებო, ბიჭო-გოგიავე და შაშვებო, შოშიებო, ბელურებო, ხეკაყუნებო და ოფოფებო, დაბრუნდით, ჩვენს ბაღებში გაიკეთეთ ბუდეები, დადეთ კვერცხები, გამორკეთ ბარტყები, შიირთეით კიები! (ბავშვები შვგროვდებიან, რაღაცას ჩურჩულებენ. გიგლას და კატას). არ დაძძობთ ადგილიდან! (გაბზიან).

კატა-ბასარა

ჩიტბი — (შემოდინა, გაუმბედავად იცქირებიან იქით-აქით და გალობენ)
 კიკ-კი-იკ კიიკ.
 რიკ, რიეკ... წრიი-პ...
 ბიკო ვოგვიგ...
 (დანახავენ გოგლას და შემინდებიან)

შაშხი — ჩუ-უ-შიაღ, ჩუ-უ-შიაღ, ჩუ-უ-შია-აღ!
 (ბავშვები მზიარულად შემოდინა, შემო-
 ატვნიან ჩიტებისთვის გადთხოვნი სახლები)

ლეო — ჩვენო საყვარელო ჩიტებო, სახ-
 ლები აგიშენეთ. ამას იქით
 თქვენს წყენას ვერავინ გაბედავს..

პოპო — გიგლას წაევიყვანთ, თუ არ გა-
 მოსწორდება და თქვენს ღვინას
 არ დაიშლის, პიონერი ვეღარ
 გახდება. (გიგლას) გამოსწორდე-
 ბი, გიგლა? გამოსწორდები?

პიპლა — (ტროის) ჰიიიი... გამოსწორდები...
 აღარ ვიზამ... ჰიიი...

ლეილა — (ბასარას) აღარ გაბედაო ჩიტების
 ღვინა!..

ქაბა — (საბრალოდ) მიივ, მიივ, მიივ...
ბავშვები — (ჩიტებს) ჩვენ ახლავე სახლებს
 დაგიკიდებთ. იყავით აქ, იცხო-
 ვრეთ, ჰამეთ ხოჭოები, მუხლუბე-
 ბი და ქიები, რამდენიც გინდო-
 დეთ. ბალები და ბოსტნები გაა-
 ხარეთ!..

ჩიტბი — (გალობით უპასუხებენ)
 კიკ-კიიკ, კიიკ...
 შო-ორ, შო-ოშ, შო-ოშ...
 ბიკო-გოგვიგ, ოფ-ოფ-ოოფ...
 ჰა-ჰა, ჰა-ა-ა, ჰრიი-იიკ, ჰრიიიკ.
 (ბავშვები გიგლას და კატას შუაში ჩა-
 ეხუტებიან, ყველა გალიშებული ღურებს და
 უფროს უფლებს ჩიტებს. ჩიტების სა-
 ლები ხელში უჭირავთ).

ფ ა რ დ ა

შაშეი, მოლალური და შოშია

საქართველოს
საბავშვო
ლიტერატურის
სამსახური

6.18/3/19
1957

ქრისტეშობა გუგუნიანის გ. თაძინის

რედაქტორი თბებ წინგუაძე. სარედაქტორო კალენჯია: გრ. აბაშიძე, ეკ. ბურჯანაძე, ი. გრიშაშვილი, ა. თუმანიშვილი, შვეცელა შარვალიშვილი (რედაქტორის მოადგილე), რ. შარვაშიანი, ი. ხიზარულაძე, ნ. უნაქუაშვილი. შ. ცხადაძე

ქ. მ. მ. — საბავშვო ლიტერატურის ჟურნალი «საბავშვო» № 12 დეკემბერი 1959 წ. თბილისი, ჟურნალი № 14, საბავშვო, რედაქციის მისამართი: თბილისი, უნიონის 14, მ. თბილისი, ტელ. 8-97-08, გამომცემი: შპს «საბავშვო» № 1080/მთავარი ტარაგაი 10.000 კ. 1959წ.